

Alle leesstrategieën

Wat ga je leren?

Je kunt straks:

- de tekst bekijken voordat je gaat lezen (stap 1 t/m 3)
- bedenken wat je moet doen als je het niet meer snapt (stap 4)
- vragen over de tekst beantwoorden tijdens het lezen (stap 5)
- van de tekst een plaatje maken in je hoofd (stap 6)
- de tekst samenvatten (stap 7)

Wat ga je doen?

Een paar dagen geleden las je over gedichten. Deze les heeft daar ook mee te maken. Bekijk eerst de teksten. Maak stap 1 t/m 3.

Lees dan de teksten helemaal en maak stap 4 t/m 7.

Weet je het nog?

Lezen doe je in zeven stappen. De vorige les heb je meer geleerd over stap 6: Welk plaatje past bij de tekst?

Tip! Vind je het moeilijk om te bedenken welk plaatje bij de tekst past?

Bekijk het filmpje dan nog eens op de computer.

Maak de vragen

VOOR HET LEZEN

STAP 1 Waarom lees ik de tekst? (Leesdoel bepalen)

- 1 Bekijk de twee teksten op bladzijde 2 en 3.
- a Welke leesdoelen passen bij de teksten? Vul ze links in de tabel in.

	Leesdoel	Tekstsoort
Tekst 1	Ik wil iets <u>weten of leren.</u>	<i>instructieve tekst / pleziertekst / reclametekst / weettekst</i>
Tekst 2	Ik heb <u>zin om te lezen.</u>	<i>instructieve tekst / pleziertekst / reclametekst / weettekst</i>

- b Welke tekstsoorten zijn het? Markeer ze rechts in de tabel bij 1a.

STAP 2 Waar gaat de tekst over? (Voorspellen)

- 2 Lees de titels van de teksten en bekijk de plaatjes.
- a Lees van **tekst 1** de kopjes. Waar gaat tekst 1 over, denk je? Kruis het **beste** antwoord aan.

- over gedichten voor kinderen over stripgedichten
 over kinderen met problemen over wijze lessen

- b Kijk naar de schrijver van **tekst 2**. Wat is dit voor tekst, denk je? Vul in.

Dit is een gedicht over een bed en een brief.

STAP 3 Wat weet ik al over het onderwerp? (Kennis ophalen)**3** Wat weet jij al over het onderwerp van **tekst 1**?

Maak een woordweb. Je mag meer lijnen in het web tekenen.

1 Van wijze les tot stripgedicht

Gedichten van nu laten je lachen of huilen. Of ze laten je op een nieuwe manier naar de wereld kijken. Dat was vroeger niet zo!

Een gedicht met een wijze les

Rond 1780 schreef een dichter voor het eerst speciaal voor kinderen. Hij schreef een gedicht over Jantje. Jantje wil eigenlijk pruimen plukken. Maar hij doet het niet, omdat het niet mag van zijn vader. Zijn vader is blij dat Jantje zo gehoorzaam is. Als beloning krijgt Jantje heel veel pruimen. Er zit dus een wijze les in dit gedicht. Als je _____ 1 _____, word je beloond.

Speelse gedichten over echte kinderen

Ongeveer 80 jaar later hielden mensen niet meer zo van dit soort gedichten. In die tijd werden de gedichten voor kinderen speelser. De kinderen in die gedichten leken echter. Maar er zaten nog steeds wijze lessen in. Bijvoorbeeld dat jongens flink en stoer moesten zijn. En dat meisjes hun moeder goed moesten helpen in huis.

Humor en problemen

Na 1945 gingen dichters anders schrijven voor kinderen. Humor en fantasie werden belangrijker. Gedichten gaven niet langer het goede voorbeeld. In een gedicht van Annie M.G. Schmidt zegt een kind: 'En ik wil alles wat niet mag, / de hele dag, de hele dag!' Dichters kregen ook aandacht voor nare dingen die kinderen soms meemaken. Daar schreven ze gedichten over. Op die manier wilden ze kinderen troosten.

Veel soorten gedichten

En nu? Kijk maar eens rond in de bieb of boekwinkel. Er zijn gedichten waar je om moet lachen. Of waar je om moet huilen. Gedichten om over na te denken. Gedichten met onzinwoorden. En zelfs stripgedichten! **Tegenwoordig is er veel variatie in kindergedichten.**

vraag 10a

vraag 10b

2 Bed

Mama stuurt me 's avonds op
in mijn dekbed-envelop.

Nachtpost, zegt ze,
daarna legt ze
zachte lippen op mijn mond:
dat zijn de zegels,
de regels om te zorgen
dat ik 's morgens
teruggezonden word.

Dan gaap ik
en dan lacht ze:
Welterusten liefje.

Dan slaap ik
en dan zucht ze:
Welterusten briefje.

Edward van de Vendel

vraag 9

vraag 9

vraag 9

vraag 9

vraag 9

Maak de andere vragen

TIJDENS HET LEZEN

STAP 4 Wat doe ik als ik het niet meer snap? (Herstellen)

4 Lees **tekst 1** helemaal. Wat past het **best** op plaats 1? Kruis aan.

- doet waar je zin in hebt niet naar je vader luistert
 doet wat je vader zegt pruimen plukt voor je vader

5 In regel 36 van **tekst 1** lees je het woord *variatie*.

a Wat helpt je om de betekenis te vinden? Kruis **twee** hokjes aan.

- regel 31 regel 32 regel 33 t/m 35 het plaatje

b Wat betekent *variatie* dus? Vul in.

Als ergens veel variatie in is, zijn er *veel soorten* _____ van.

STAP 5 Welke vragen zie ik? (Vragen stellen)

6 Lees in **tekst 1**: *Ongeveer 80 ... soort gedichten.* (r. 16 en 17)
Waarom hielden mensen niet meer zo van dit soort gedichten?
Markeer de goede antwoorden. Let op: de antwoorden staan niet in
de tekst. Je moet ook zelf nadenken.

Ze vonden die gedichten te *grappig* / *saai*.

Ze vonden de kinderen in die gedichten te *braaf* / *ondeugend*.

7 Lees **tekst 2** helemaal. Hoe legt de moeder de 'ik' in bed? Vul in.

Ze doet net alsof de 'ik' een *briefje* _____ is.

En alsof het dekbed een *envelop* _____ is.

STAP 6 Welk plaatje past bij de tekst? (Visualiseren)**Weet je het nog? Welk plaatje past bij de tekst?**

In veel teksten zit een volgorde waarin dingen gebeuren. Of een volgorde waarin je dingen moet doen. Dat is de volgorde van tijd. Herken je de volgorde van tijd in een tekst? Dan zie je het verhaal goed voor je. Je snapt hoe de tekst in elkaar zit. Slimme hulpjes zijn tijdwoorden. Lees je *toen*, *dan*, *daarna* of *nu*, dan weet je: het gaat over tijd.

- 8** Bekijk **tekst 1** nog een keer.
- a** Op welke manier is hier de volgorde van tijd belangrijk? Kruis aan.
- De tekst gaat over de volgorde waarin dingen gebeuren.
 De tekst gaat over de volgorde waarin je dingen moet doen.
- b** Herken je in deze tekst de volgorde van tijd alleen aan tijdwoorden? Kruis aan (en vul in).
- Ja. Nee, je herkent de volgorde ook aan jaartallen.
- 9** Bekijk **tekst 2** nog een keer. In deze tekst zit een volgorde van tijd. Aan welke woorden zie je dat? Markeer vijf tijdwoorden in de tekst. Ze staan in regel 6, regel 12, regel 13, regel 15 en regel 16.

NA HET LEZEN**STAP 7 Hoe vat ik samen? (Samenvatten)**

- 10** Stel, je wilt **tekst 1** samenvatten.
- a** Wat is de kernzin van de alinea *Humor en problemen*? Markeer hem in de tekst.
- b** Wat is de kernzin van de alinea *Veel soorten gedichten*? Markeer hem in de tekst.

Kijk terug

- 11** Kijk nog eens naar je antwoorden op vraag 1 en 2. Verbeter ze zo nodig. Bekijk vraag 3. Heb je nieuwe dingen geleerd? Schrijf ze erbij in het woordweb. Gebruik een andere kleur.

Tijd over?

- 12** Kijk nog eens naar **tekst 2**. Wie brengt jou naar bed? Hoe gaat dat? Schrijf er een gedicht over. Gebruik de tips die je in les 1 hebt geleerd over gedichten schrijven. Gebruik minstens drie tijdwoorden. Markeer de tijdwoorden.

Tip!

Wil je weten wat een stripgedicht is? Ga naar YouTube. Zoek op 'stripgedichten'. Klik op *Tanken en Denken of Ik ben de jongen*. Bekijk en beluister het gedicht.